

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a Mgr. Tomáše Kocourka v právní věci žalobkyně: **Ing. A. B.**, proti žalovaným: **1) velitel vojenského útvaru 4423 Přáslavice – 73. tankový prapor**, se sídlem Přáslavice, **2) velitel 7. mechanizované brigády**, se sídlem Hranická 457, Hranice, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 21. 12. 2022, č. j. 65 A 1/2022-74, o námitce podjatosti soudců Nejvyššího správního soudu ve věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 1 As 6/2023,

t a k t o :

Soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Josef Baxa, JUDr. Lenka Kaniová a JUDr. Ivo Pospíšil **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodnutí věci vedené Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 1 As 6/2023.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně byla v kázeňském řízení podle zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, uznána rozhodnutím žalovaného 1) ze dne 2. 11. 2020, č. j. 300048/2020-4423, vinnou spácháním přestupků podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, a podle § 92n odst. 1 písm. b) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Žalobkyně podala na postup žalovaného 1) stížnost, avšak z vyrozumění o závěru šetření stížnosti ze dne 13. 7. 2022, č. j. MO 285353/2022-1535, sp. zn. SpMO 29743/2022-443, vyplývá, že nadřízený orgán, tj. žalovaný 2), shledal stížnost žalobkyně nedůvodnou. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci usnesením ze dne 7. 9. 2022, č. j. 65 A 1/2022-53, odmítl žalobu proti právě uvedenému rozhodnutí žalovaného 1) a vyrozumění žalovaného 2).

[2] Žalobkyně poté dne 25. 11. 2022 podala návrh na obnovu řízení skončeného pravomocně usnesením ze dne 7. 9. 2022, č. j. 65 A 1/2022-53. Tento návrh krajský soud odmítl v záhlaví uvedeném usnesením. Proti němu podala žalobkyně kasační stížnost, o níž je nyní vedeno řízení u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 As 6/2023.

[3] V podání ze dne 9. 2. 2023 žalobkyně vznesla námitku podjatosti soudců 1. senátu zdejšího soudu JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Ivo Pospíšila. Námitku podjatosti odůvodnila žalobkyně prodlužováním řízení, kterým ji citelně poškodili, a to nejen z pozice profesního růstu, ale též vzhledem ke vzniku majetkové a nemajetkové újmy. Námitku podjatosti žalobkyně doplnila podáním ze dne 25. 2. 2023, ve kterém

uvedla, že je omezováno její právo na zastoupení. Žalobkyni se nepodařilo najít advokáta, který by byl ochoten se věci ujmout. Ústavní soud přitom dospěl k závěru, že příjmové a majetkové poměry nemohou být odůvodněním k odmítnutí zastupování. Žalobkyně vyjádřila pochybnosti nad výzvou k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ve výši 5.000 Kč.

[4] K žalobkyní vznesené námitce podjatosti soudci Nejvyššího správního soudu uvedení ve výroku tohoto usnesení shodně uvedli, že nemají žádný poměr k věci ani účastníkům řízení a nejsou si vědomi ani žádných dalších důvodů, které by zpochybňovaly jejich nestrannost a nepodjatost. Pokud žalobkyně námitku podjatosti opírá o to, jak v minulosti první senát rozhodl o jejich žádostech o ustanovení zástupce, pak se nejedná o důvody k vyloučení soudce z rozhodování.

[5] Podle § 8 odst. 1 zákona s. ř. s., *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v projednávané věci, nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[6] Podle odst. 5 téhož ustanovení, *účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*

[7] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Rozhodování o věci nestranným a nezávislým soudcem je jedním z pilířů práva na spravedlivý proces. Nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě. K vyloučení soudce může v zásadě dojít teprve tehdy, pokud je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, nebo usnesení NSS ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16).

[8] Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z § 8 odst. 1 s. ř. s., podle kterého jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním

pokračování

řízení. Důvodem k vyloučení soudce však *nejdou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednáváné věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*. Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

[9] Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednáváné věci, tedy zejména v případech, kdy by soudce mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít také o vztah ekonomické závislosti. Takové důvody zjevně dány nejsou a ani žalobce žádné takové okolnosti neuvádí.

[10] Žalobkyně jako důvod námitky podjatosti předně uvedla „prodlužování rozhodnutí“ ve věci. Nejvyššímu správnímu soudu se vzhledem k poněkud nejasné textaci podání žalobkyně ze dne 9. 2. 2023, jakož i vzhledem k následnému doplnění námitky podjatosti ze dne 25. 2. 2023, jako pravděpodobné jeví, že důvodem návrhu žalobkyně na vyloučení ve výroku uvedených soudců je její přesvědčení o předchozím nesprávném postupu tohoto soudu ve věci její žádosti o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti a související výzvy k zaplacení soudního poplatku (viz usnesení ze dne 9. 2. 2023, č. j. 1 As 6/2023-18). To však (i kdyby takový postup byl skutečně nesprávný, což v nyní rozhodované věci nelze zkoumat) nemůže být důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení žalobkyně o nespravedlnosti či nesprávnosti vedení řízení. Existence odlišných názorů žalobkyně na věc pak s podjatostí soudce nemá nic společného. V § 8 odst. 1 s. ř. s. je ostatně výslovně uvedeno, že důvodem pro vyloučení soudce nemůže být jeho postup v řízení o projednáváné věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[11] Lze tedy uzavřít, že námitka žalobkyně neobsahuje žádné skutečnosti, které by bylo možno podřadit pod důvody podjatosti a ani z vyjádření ve výroku uvedených soudců Nejvyššího správního soudu neplyne nic, z čeho by bylo možno dovozovat pochybnosti o jejich nepodjatosti; tyto skutečnosti nevyplynuly ani ze soudního spisu.

[12] Po zvážení výše uvedených skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro vyloučení soudců Nejvyššího správního soudu uvedených ve výroku tohoto usnesení z projednávání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. 1 As 6/2023 nejsou dány, a proto rozhodl tak, že nejsou z projednávání a rozhodování této věci vyloučeni.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2023

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu